

"TAP'nin Sesi"

8.9. Şubat 1986

Cum. ve Pazar

Bu yayınıımızda şunları dinliyeceksiniz:

1. Atılım'ın 1 Şubat sayısından: "DİSK'in 19. Kuruluş Yıldönümünde, Sendikal Hareketi Güçlendirmek İçin" (tekrar) Spk: Y.
 2. Yazılar: Hiç de önemli olmayan şeyler Haz. Ays. Spk: Ays.
 - Amerika'nın Türkiye'ye askeri yardımlarını konu alan bir yazı Haz. İdris. Spk: Yav.
 4. Halkın Kürsüsü programını /Haz. Ç./ Spk: Ays. ve Şerf.
-

DD. geçtiğimiz hafta içinde Amerika Dışişleri Bakan Yardımcısı Ricvey Ankara'ya geldi, bir günlük görüşmelerden sonra ayrılıp Yunanistan'a gitti. Savunma İşbirliği Anlaşması görüşmelerinin gündemde olduğu sıralarda yapılan bu gezi, görüşmeler hakkında ^{ayrıntılı} ~~hiç bir~~ ~~bilgi~~ ~~veril~~ açıklama yapılmadı. Bu Amerikan yetkilisinin gelişinden önce basında gene Türkiye Amerika ilişkileri üzerine yazı, haberler yer aldı. Amerikan askeri yardımlarının azlığından yakınıldı, artırılması istekleri dile getirildi.

Bilindiği gibi, Türkiye Amerikan askeri yardımlarının yılda 1 milyar 200 milyon dolara olmasını istiyor. Diktatörlük ^{ın} tüm çabalarına rağmen istediği yardımı koparamadı, Amerikan yardımı, artmak bir yana

azaldı. 1984 ve 1985 yıllarında askeri yardımlar 850 milyon doların üzerinde iken, bu yılki yardım 618 milyar dolara indirildi. Yani diktatörlüğün istediği miktarın neredeyse yarısı.

Gazetelerin yazdığına göre, Regin 1987 yılı için 824 milyon dolarlık yardım önermiş. Ve gazeteler bu haberi verirken yardımın yeniden artabileceği umudunu yaymaya çalışıyorlar. Oysa Regin daha önceki yıllar için de, diktatörlüğün istediği kadar olmasa da, daha fazla yardım vadetmişti ama bu miktarlar Amerikan kongresinde hep azaltıldı. 1987 yılı yardımının da Kongre tarafından azaltılacağını söylemek için kâhin olmak gerekmez. Doğrusu iyi bir taktik: Regin sözde Türkiye'den yana, yardımın artmasını istiyor, ama Amerikan Kongresi buna yanaşmıyor. Oysa Regin'in önerisi göstermeliktir, başka bir şey değildir.

Türkiye'nin ABD'den aldığından çok fazlasını ABD'ye verdiğini resmi çevreler bile açıkça itiraf ediyorlar. Geçen yılın Haziran ayında Dışişleri Bakanı Halefoğlu bir açıklamasında Amerika ile ilişkilerle ilgili olarak şöyle diyordu: "Türkiye'ye sağlanan olanaklarla, Türkiye'nin ABD'ye sağladıkları arasında bir denge kurulacak. Geçen beş yıl içinde bu denge kurulamadı." DD. Savunma İşbirliği Anlaşmasının süresi 1985 Aralık ayının 18'inde doldu. Dört aydır ~~SİA~~ SİA görüşmelerinden bir sonuç elde edilemediği halde, Amerikan askeri yardımları, diktatör-lüğün istediği gibi artmak yerine azaldığı halde ve artmayacağı ortada iken, ~~diktatörlük anlaşması~~ hala iptal ^{ilmiyor.} ediliyor. Üstelik Türkiye'deki Amerikan üslerinin genişletilmesi çalışmaları sürdürülüyor, ABD'ye sağlanan kolaylıklar artmaya devam ediyor.

yine geçen yıl söylediğini kulağından boş bir şey yapamıyor.

Özal, (~~Amerikan askeri yardımlarının artırılmasından umdu kesmiş,~~
~~bu konuda ısrar etmekten vazgeçmiş görünüyor.~~) Özal şöyle diyor: "ABD
yardımı miktar olarak yeterli değildir. Vaşington'a gittiğimizde bu
bakımdan herhangi bir şikayette bulunmadık. Bize daha çok ticaret
sahasında kolaylık gösterilmesini istedik". *Baharın bu sahada ne kadar
olması?*

→ DD. ABD ile ticaretimizde açığımız beş yılxxx içinde sürekli
arttı ve iki katına, 700 milyon doların üzerine çıktı. Bugün ABD bize
dört satarken bizden ancak bir alıyor. ~~Oysa ticarette dengenin sağlan-~~
~~ması en doğal, eşit ilişki değil midir?~~ Yıllardır ihraç ürünlerimiz
üzerinde var olan sınırlamaları, ABD geçen yıl daha da artırdı. Tekstil
ve demir-çelik ihracatımıza yeni sınırlamalar getirdi. ~~Söyle olunca~~

İşte değerli dinleyenler ABD ile olan ilişkilerimiz, bağımlılık ilişkisinden de öteye, böylesine efendi-uşak ilişkisi. Bu tür ilişkilere son vermenin, ulusal güvenliği, ulusal egemenliği sağlamanın yolu başta, ~~geçerli koşullar~~ TKP'nin belirttiği gibi, "SİA anlaşmasının derhal feshedilmesi ^{inden geçiyor.} dir." Türkiye Komünist Partisi aynı zamanda Amerikan Üsle-
rinin durumunun gözden geçirilmesi ve kaldırılması amacıyla ABD ile görüşmelere başlanmasının gerekli olduğunu belirtiyor.

Hic de önemli olmayan şeyler

Maria Bobrova. Yaroslov'da, ayakkabı imal eden Sverohod" işletmesinde malzeme sağlama bölümünde Mühendis. Ene Kure, Estonya cumhuriyetinde Pilva kolhozunda/SSCB Yüksek Sovyetleri milletvekili. Bu dönem İki kadın ~~x~~ yaşamlarının beş yılını anlatıyor. ~~Buxbox~~ ~~yal~~ Sovyetler birliğinde 11. beş yıllık planın gerçekleştiği yıllar. 5 yılda neler/ oldu? Yani sovyet insanının yaşamına kağıtlara çizilmiş bu beş yıllık plan neler getirdi?

Ne mi getirdi? ⁷ diyor, ³ mühendis Maria Bobrova. Çok da önemli şeyler olmadı. Yani ne keşiflerde bulundum, ne ~~x~~ icatlar yaptım, ne de öyle yüksek bir ödül falan aldım. Ama yine de bu beş yıl benim yaşamımda önemli izler bıraktı. Bu beş yıl içinde teknik okulu bitirdim. Ayakkabı işletmesinde çalışmaya başladım. Mesleğimde ilerledim. Şimdi aynı işyerinde mühendis olarak çalışıyorum. Daha başka neler mi oldu? Tabii

yaşamımda önemli bir değişiklik oldu, iyi bir insanla ~~x~~ evlendim. Ama en önemlisi iki çocuk dünyaya getirdim. Katya iki yaşını doldurdu.

Andrey geçen ağustos ayında doğdu. Bu beş yıllık dönemin ailelere yeni bazı kolaylıklar sağladı.

~~sağladığı bazı kolaylıklar~~

Katya ve Andrey için bir defalık devlet

yapdımı aldık. Çocuklar 1,5 yaşına kadar evde kalabiliyorlar. Bu süre zarfında işyerimdeki yerim garanti. Evet, ev işleri, çocuklar ve iş... kısaca söylersem bu beş yıllıklik planımız bizim aileye iyi şeyler

getirdiği." ^{dir}

"8 yıldır süt sağma makinelerinde çalışıyorum" diyor Ene Kure.

"Şimdi çiftlikte herşey makineleştii. Bir düğmeye basmak yetiyor, yemler hayvanların önüne geliyor. Köyümüzde de çok şey değişti. Bir çocuk yuvası, dükkanlar ve çok güzel evler inşaa edildi."

İlerlemeyi ülkelerin yaptıkları beş yıllık planlara, onların insan yaşamına neler getirdiğine bakarak ölçülebilir. Sovyetler birliğinde

~~11~~ 11. beş yıllık plan doldu ve 12. Beş yıllık plana başlandı. Amaç sosyal ekonomik gelişmeyi hızlandırmak. Evet bunun için somut iş yapmak gerekiyor. Sovyet insanları bu beş yıllık planla ~~şimdi~~ ^{lavinde yeni bir temele geçiyorlar.} barışçı-yaratıcı kuruculuk amacına yönelmiştir. Başka türlü de olması düşünülemez. Çünkü ~~11~~ sosyalist bir toplumun temel sloganı "Herşey insan ve onun mutluluğu için" dir.

Sovyet devletinin üzerinde önemli durduğu konulardan biri de annelere yardım. 11. beş yıllık plan bunu amaçlamaktaydı. Bu dönemde tam ödeme yapılan hamilelik ve lohusalık izinin yanında 1 yaşına kadar yarı ödemeli izin süresi getirildi. Ayrıca para vermeden annelerin çocuklarına bakmak için evde kaldıkları süre 1,5 yıla kadar uzatıldı. Bu sürenin 6 ay daha uzatılması gündemdedir. Çocukların doğduğu zaman yapılan yardımlar ve ~~ya~~ babası olmayan çocuklara yapılan yardımlar artırıldı. Yaşları 12'den aşağı 2 ve 2'den fazla olan kadınların yıllık ^{çok çocuklu kadınların} iznine 3 gün daha eklendi. Ayrıca/kadınların ~~senelik~~ ^{yıllık} iznine çocuklarına

beraber olsunlar

~~başlatıldı~~ diye 2 haftalık bir süre ~~eklendi~~ daha uzatıldı.

Yuva ve kreş yapım hızı da bu dönemde artırılmıştır. Okul öncesi

çocukların eğitim ve bakımı için 1980 yılında 530 bin yer vardı.

bu sayı 1983'de 588 bine, 85'de de 630 bine çıkarıldı. ~~Bununla birlikte~~

~~başlatıldı~~ şimdi sovyetler birliğinde 16 milyon
da

700 bin çocuk yuva ve kreşlere gidiyor. 12. beş yıllık plan/~~için~~

~~daha~~ 3 milyon çocuk için ^{İçin} yer ^{İçin} hazırlanacağı öngörülüyor. 8 1990 yılında

ise okul öncesi çocukların kreş ve yuva sorunu tümüyle çözülmüş olacak.

8 Bu çalışmalarda da özellikle kadınların üretimde yoğun olarak çalış-

tığı bölgelere ağırlık verilecek. ~~1990~~ Bu son beş yılda ana-çocuk sağ-

lığı konusunda da önemli ilerlemeler oldu. 5 yıl boyunca 1000 tane

daha Ana-çocuk sağlığı merkezleri açıldı, çocuk polikliniklerinin

sayısının ~~2000~~ 2000 birim daha eklendi.

Şimdi genç evlilere, özellikle 30 yaşın altında evlenenlere yar-

dımlar artırılıyor. ^{İçin} Evlenen çiftlere ^{İçin} evler ^{bulunuyor} bulunuyor. çocuk

olduğu zaman, 3 yıl içinde daha geniş bir eve geçmeleri sağlanıyor.

8 yılda geri ödenmek üzere

Yeni çocuk sahibi olan ailelere ~~1500 ruble~~ çocuk parası veriliyor.

2. çocuk doğduğunda bu paradan ~~200 ruble~~ ^{ya da 6 aylık bir süre için} üçüncü çocukta ise ~~300 ruble~~ düşürülüyor. ~~bu para ailelerin geleceği için kullanılıyor.~~

Yine bu beş yılda ailelerin, çocuklarıyla gidebileceği dinlenme yerlerinde 170.000 kişilik yer artırıldı.

Bu dönemde yine 1982 yılı ile karşılaştırıldığında et, tavuk, süt ve yumurta satışlarında yüzde 7 ile 14 ~~arısında~~ arasında artışlar oldu.

Ülkenin kalkınmasında sosyal programın en önemli ~~görev~~ görevlerinde biri de köylerin modernleştirilmesi. 1976-1980 döneminde ülkede kültür ve sosyal faaliyetleri için ayrılan alanlar ~~29,7 milyon~~ 29,7 milyon metre karelik bir alana konut alanı olarak ayrılmıştı. ancak bu sayı aşıldı. 35 milyon metre karelik bir alan da daha konut yapımı gerçekleştirildi. 11. beş yıllık planda ise kolхозlarda ve sovхозlarda yeni modern konutlar için 176 milyon metre karelik yer ayrıldı.

ve/ bu sayı yüzde 15 oranında aşıldı. Yine bu dönemde kreşlere, okullara ayrılan alanlarda da yüzde 14-17 oranında artışlar oldu.

"5 yıllık plan ne mi getirdi yaşantıma" diye anlatıyordu Maria Bobrova. Öyle çok önemli şeyler olmamıştı. Mesleğinde ilerlemişti. Şimdi mühendis olarak çalışıyordu. Evlenmiş, iki çocuk sahibi olmuştu. Onların eğitimi, sağlığı ve geleceği güvence ~~kakım~~ altındaydı ve bunun için her yıl daha artan bir özeni yaşamıştı. Ne keşif yapmıştı ve ne icatlarda bulunmuştu, sıradan bir sovyet vatandaşıydı. Ama bu beş yıllık planda üretimi artırmak, ~~pat~~ planın da üstüne çıkmak için sosyalist disiplin, görev anlayışıyla sade sovyet yurttaşlarının eliyle gerçekleşdi. Ve onların yaşamında hiç de önemli olmayan ~~x~~ ama her gün kendilerini daha rahat, daha güvenli ve daha canlı hissettikleri değişiklikler oldu. Örneğin Ene Kure bir düğmeye bastı yemler hayvanların önüne geldi.

"TKP'Nin Sesi"

"Halkın Kürsüsü"

18 dak + 4 + 3 = 25
müh

9.2.1986
Çiğdem

Paras

- Merhaba değerli dinleyiciler,

Adanalı Baba'nın, yıllardır yurtdışında politik göçmen olan
oğluna yazdığı mektubu dinlemiş miydiniz d.d. 1 ay kadar önce
Halkın Kürsüsü programında yayınlamıştık mektubu. Dinleyen Bir
dinleyicimiz, oğlunun yla diğer bir oğlu da hapishanede
olan bu babaya cevap göndermiş. Onun mektubunu okumadan önce
söz ettiğimiz yayınıımızı dinleyenler için
Adana'lı Baba'nın mektubundan bazı kısa parçalar okuyalım: ~~sizlere~~

-Sevgili oğlum, Hasretine dayanmak güç. ~~Hayat zor~~. Baba yüreği,
ana yüreği. Hayat zor ~~Hayat~~. İşim çok ağır. (Seçim başım bembeyaz oldu)
Çalışmak zorundayım. Çünkü hapistaki kardeşinin ihtiyacı var.
Hayat zor. Ama hasret herşeyden ağır. Hayttan bile. İki güne bir
rüyama girersiniz. Hep o tiril tiril elbise içinde görürüm, bazan

"baba" diye bağırırsın, ben uykumda inlerim. Tüm kardeşlerini, çocukluk döneminizde bir arada görürüm. Ne mutlu yıllardı o yıllar. Bunları yazmak, dağa taş da duygu ve düşüncemi haykarmak isterim.

Köyü sorarsan şekli çok değişti. Bir fabrika ve bir çok tavuk çiftliği kuruldu ama hepsi de yabancılardan. Birde yakınımıza hapishane yapılıyor. İnşaat bitmek üzere.

Oğlum, seni çok özledim. ~~Yeni yolum bul, gelmene bak.~~ En kısa zamanda dönmeyle çalış. Sakın bizi merak edip üzülme. Üzülmeni istemiyorum. Vallahi sağlığımız çok iyi. Hep seni düşünüyoruz, sizleri...

Oğlum, bana ihtiyacım var. Biz sabır ettik, etmesini biliyoruz, ama daha dayanağımız kalmadı. ^{sevdiğim} Çevrenle iyi ol. Önce insanlığı sonra vatanını, daha sonrada ana-baba-kardeşlerini, burada seni özleyenleri unutma. Yanındaki arkadaşlarına da selam eder gözle-

rinden öperim.

12 Eylül sonrasında, yurtdışına çıkarak torunlar bulmuş bir politik mülteci olan
- Şimdi de bir dinleyicimizin Adanalı babaya cevabını dinleyecek
siniz:

, - Sana "baba" diye hitap edeceğim. Seni tanımıyorum. Ama sıcak mektubun, yürekten, cesur ve güzel sözlerin beni sana yaklaştırdı. Senin ~~sıra~~ durumundaki babalara içinden geldiği gibi yazmak istedim. Ben de oğlum gibi bir politik mülteciyim. Sen, oğlunu, çok özlediğini yazmışsın. Tarlanın, ekinin,evin, ailenin durumunu anlatmışsın. Oğluna sesleniyorsun. "İşlerin iyi olsun. Ama buraları unutma"...

Sevgili baba, çocuğun bizim kardeşimiz, biz burada büyük bir aileyiz. Nasıl üzülmeyiz, nasıl özlemeyiz sizleri. Nasıl unutturuz cennet yardımuzu, arı gibi çalışkan güzel insanlarımızı, sizleri... Nasıl unutturuz tüm fabrikaların bacalarını tüttüren, tüm değerleri üreten işçilerimizi. Ve nasıl unutturuz zindandakini, kavgadakini.

Hayır baba, hayır... Unutmadık, hiç bir zaman da unutmayacağız.

Sizi bize uzak tutan, Sizi bizden uzak tutan, arkadaşlarımıza işkence yapan, kan akıtan, kurşunlayan, öldüren, sizlere acı ve gözyaşı veren 12 Eylülcü diktatörleri unutmamak. Vatanımızı Amerika'ya satılığa çıkartan kanlı generalleri, Evreni ve ötekileri süngü desteğiyle hükümet olan Özal'ı unutmamak, asla unutmayacağız.

İşlerimiz iyi, kavgamız diri, moralimiz yüksek. Sizden böyle sıcak haberler aldıkça daha da güçleniyoruz. Merak etmeyin. Sizler direndikçe görüşmeniz çok yakındır. Sağlıcakla kalın.

- ~~Birçok~~ Atina'dan yazan ~~Kıbrıs~~ bir dinleyicimizin Adana'lı baba'ya yazdığı cevabı dinlediniz d.d. Onun da yazdığı gibi, binlerce insana işkence yapan, kan akıtan, kurşunlayan, öldüren, binlerce politik mültecinin, politik tutuklunun yakınlarına da affetmeyecek, cezazetiyet eden 12 Eylülcü diktatörleri halkımız ~~unutmamaktadır~~ (12 Eylül'den bu yana) landırmayı bilecektir. Yurdun dört bir köşesinden işkence gören, sakat kalan, ya da yakınları işkenceyle öldürülen insanlar.

seslerini yükseltmeye başladılar. 5 yıldır baskıyla, terörle, tehditle gözlenen olaylar, baskılar devam etsede birer birer gün ışığına çıkmaya başlıyor. Örneğin ~~Bingöl'ün Dedebağ köyünde~~ geçen yıl gözaltına alınan öğretmen Siddık Bilgi'nin işkencelerden geçirildikten sonra arkadaşları kurşunlanarak öldürüldüğü ve sonra da ~~maran karr~~ Bingöl'ün ^{Genç, Gazi} Dedebağ ilçesindeki Suveren karakolu bahçesine gömüldüğü açığa çıktı. Hükümet bunu kabul etmek sorunda Köye giden SHP heyetine mezarın yeri gösterilmedi. ~~Baran~~ kaldı. ~~"Keşken vuruldu" gibi tatsız açıklamaları eni daha da~~ ~~daşa soran derildi. Ama Dedebağ köyünde birtek vatandaş yoktu.~~ ~~Çünkü köy, olayın açığa çıkması için hükümetçe boşaltılmıştı.~~

Biliyorsunuz d.d., bu arada Sedat Caner adlı bir polis, 12 "ylül döneminde 200 kişiye işkence yaptığını, işkencecilerin ve işkence görenlerin isimlerini açıklayacağını söyledi. İşkence görmekten korktuğu için Baro aracılığıyla teslim oldu. ~~Bu açıklama~~ ~~Hükümette büyük kadeh yaktı. Özde "pete salın aldığı" tür böyle konuşuyor"~~ ~~akadın~~

Gördüğümüz gibi d.d., artık faşist rejim işkencelerini gizleyemez oldu. Şimdi 12 ⁴ yıl⁴den bu yana tutuklanıp işkenceden geçirilmiş bütün yurttaşlar hesap sormak için harekete geçmelidirler. Her olanağı kullanarak, başvurabilecekleri her yere, gazetelere, savcılara, muhalefet partilerine, demokratik kuruluşlarına başvurmalıdırlar. İşkenceyi bir daha geri getmemek üzere ülkemizden söküp atmak için, işkencecilerden hesap sormak için harekete geçelim. Eli kanlı cellatların elindeki politik tutukluları ^(bu) katillerin elinden bir an önce kurtarmak için harekete geçelim. Genel politik af için sesimizi yükseltelim.

---- Müzik (M. Demirağ + işkence)

- Halkın Kürsüsü'nü dinliyorsunuz d.d. Biraz önce işkencelerden, işkenceyle katledilenlerden söz ederken işkence edildikten sonra öldürülen bir öğretmenin, Sıddık Bilgin'in

Maniye'nin Baskı^(terös) ülkenin her yöresinde sürüyor. Ama Doğu Anadolu da baskının katmerlisi sürüyor d.d. Birköyün^(tünden) boşaltılması^(da) bunu gösteriyor. Ayrıca^(dayı ile) bir süre önce uygulamaya konulan, kürt köylülerinin silahlandırılması da Kürt halkı üzerindeki baskının yoğunluğunu gözler önüne seriyor. (Lice'den S. Yoldaş imzasıyla yazan bir dinleyişimiz bu konuda yazıyor: melchbunda!)

Diktatör lük deği'de "terör" var diyecek, kendi kanlı, insanlık dışı yöntemle
gizlemeye çalışıyor. Söndürüyor ki deği'de, asıl, devlet terörü vardır.

- Faşist diktatörlük tarafından silahlandırılan kürt köylüleri tüm Kürt halkı üzerinde baskı yapmak için, yeni provokasyonlara gidişmek için kullanılıyor. Ama ^{her zaman kendilerini bulamıyor.} bazen köylüleri seçerken ~~yanılıyor~~ ve yurtsever kürt köylülerine de görev veriyorlar. Ben ^{aklı başına gelen, nediyi kışının fakirine varan bir köy konusunu ile,} bunlardan ~~birini~~ ^{birini} ~~biri~~ ^{biri} ~~siyle~~ ^{siyle} konuştum, şöyle diyorlar:

Lice'nin bir köyünde görevliyim. Bundan altı ay kadar önce beni karakola ~~çağırdılar~~, Licenin tüm köy ve mezralarından ^(başka) köylüler de gelmişti. Karakol komutanı bizi tek tek çağırıyordu. Sıra bana da geldi. Komutan şöyle dedi: Sana silah vereceğiz. Arkadaşların ve sen köyle nöbet tutacaksınız. Köyde huzursuzluk yaratanları ve köye gelen yabancıları kontrol edeceksiniz, ilerde hükümet size maaş da verecek. Biz de kabul ettik, nöbet tutmaya başladık. Köyde herhangi bir olay olmadı. Bizde kini şikayet ~~xxx~~ edelim? Bir gün bizi yine karakola çağırdılar. Karakol komutanı başçavuş

bize bağırmağa başladı. "Siz ne biçim görevlisiniz? Nasıl bu güne kadar köyde kimseyi şikayet etmezsiniz? Sizin köyde hiç mi terörist hiç mi ~~an~~anussuz yok? Biz sizi boşuna mı görevlendirdik? Yarın hükümet size maaş da verse, yine kimseyi şikayet etmeyecek misiniz?" Ben dayanamadım. "Komutanım," dedim, "Bizim köyde kötülük yapan yok, terörist yok, kimi şikayet edeyim." "Olmaz" dedi. "Terörist olmasa da, kötü insan olmasa da yine şikayet edeceksiniz, bizde onları gelip alacağız. Karakolda gözlerini korkutmak için işkence yapacağız ki halka ders olsun. Kimse siyasetle uğraşmasın. Yoksa yarın bu halk yine başımıza bela olur." Böyle söyleyerek biz Kürtlerin onurlarıyla oynuyordu. Biz yine de yoksul köylümüzü ispiyon etmemeyi, onları faşistlerin işkencelerine maruz bırakmamaı bir insanlık görevi ~~biliyoruz~~ biliyoruz. Hiç kimseyi ispiyon etmedik, bundan böyle de etmeyeceğiz. ^{Konucuların da} Tüm silahlandırılmış Kürt

~~köylülerin de~~ benim gibi davranmakla bir insanlık görevi yapmış olacaklarına inanıyorum.

- Diyarbakır Lice'den yazan S. Yoldaş adlı dinleyicimizin mektubunu dinlediniz d.d. Bu mektubun ardından, Şivan'dan ~~kır~~ kürtçe bir türkü dinleyelim.~~xx~~ Sonra mektuplarınızı okumayı sürdüreceğiz.

----- Müzik Şivan'dan

- Halkın Kürsüsü'nü dinliyorsunuz d.d. Mektuplarınızı okumayı sürdürüyoruz. İstanbul'dan Üniversite öğrencisi olduğunu yazan bir dinleyicimiz, Hatice Eren, mektubunda ^{hükümetçe} işçi sınıfına, işçi sınıfının kazanılmış haklarına yönelik saldırılardan söz ediyor. Emeklilik yaşının yükseltilmesine karşı tepkisini dile getiriyor, şöyle yazıyor

- İşçi ^{lev} sınıfı çok ağır çalışma koşulları altında o kadar yıpranıyor ki, erkenden çöküyor, yaşılanıyor. Şimdi emeklilik yaşını yükselttiler ~~kır~~ ~~İşçiler~~ ~~artık~~ ~~xx~~ Ölümden sonra maaş alsınlar diye.

Ayrıca ülkemizde iş kazaları ve meslek hastalıkları ölüm nedenleri

arasında en önde gelenleri 1978 istatistiklerine göre, yurdumuzda her 43 saniyede bir iş kazası ve her 110 dakikada bir de işkaza-
sı sonucu ölüm oluşmakta. İşçinin sosyal çevresinin olumsuzluğu,
konut, beslenme, ailesel sorunlar da göz önüne alınırsa yaşama
xxxx şartlarının ne denli kısıtlı olduğu görülüyor.

§ - Hatice "ren arkadaşımızın dayandığı gibi ülkemizde iş kaza-
eskiden beri son derece yüksek.
ları ve meslek hastalıkları ~~çok yaygın~~ ^{çok yaygın} ~~durumdadır~~. Ve 12 Eylül'
den bu yana bu olağanüstü boyutlara yükseldi. Gazeteler yetersiz
beslenmenin yol açtığı Verem hastalığının ²⁹12 Eylül'den bu yana
çok yüksek sayılara ulaştığını yazıyorlar. Ve işte Ülkemizde
emeklilik yaşı bu koşullarda yükseltildi.

İstanbul'dan Çağlayan D. imzasıyla yazan bir ^{İşçi} ~~haber~~ dinleyi-
ciniz de ~~xxxx~~ ^{fabrikada} giderek daha da
~~hastaların~~ ^{çalışanların} ağır çalışma koşullarından söz ediyor.

Söyle yazıyor:

A - Çalıştığım fabrika 2 yıl önce kurulmuş. Henüz sendika yok. Biz işçileri sürekli fazla mesaiye zorluyorlar. Günde normal olarak 9 saat çalıştıktan sonra akşanları ikişer saat ve hafta sonları hem Cumartesi, hem de Pazar çalışmak zorunda bırakılıyoruz. İki, üç hafta da ~~bir~~ bir gün tatil yapabilmek için izin almak zorundayız. Böylece haftalık çalışma saatimiz en az 55 saat, genellikle de 64 saat oluyor. Herkesin yüzü solgun, sağlıksız. Tüm yaşamımız ~~çat~~ sadece çalışmak oldu. Ailelerimize, çocuklarımıza zaman ayıramıyoruz. Aramızda yorgunluktan bayılan arkadaşlarımız oluyor. Hele mikroskop ile çalışılan bölüme bu kadar uzun çalışmak sağlığa çok zararlı. Bunca çalışmaya nasıl dayandığımıza biz de şaşıyoruz ama hızla göktüğümüzün de farkındayız. (Ücretlerimiz ~~ise~~ ^{doğal olarak} haftada 45 saat çalışan asgari ücretli işçiden ~~çok~~ ^{Son olarak} fazla.) Bütün bunlara ek, yılbaşı da beklenen ~~vinet~~ ^{ikramıye} ~~ne de~~ ^{nin de} Migros çeki olarak verileceği açıklandı. Çünkü Migros işçileri greve gidecek ve Migros patronu

bu yolla elindeki malları elden çıkartıyor.

- Dinleyicimizin yazdığı gibi, işçilerin ~~xx~~ hakkı olan ikra-
mi ye bile, başka bir patrona ^{patronadan} geri dönercek biçimde veriliyor.
^{işine gelecek}

Önce saat çalışan, üreten işçilere parasını özgürce harcama hakkı
bile çok görülüyor. Bir başka ^{işçi} dinleyicimiz, İstanbul'dan Fahrettin
Can da şöyle yazıyor:

- Davutpaşa caddesi, Yılanlı Ayazı sokakta kurulu Örme-İş
fabrikası, Metin ve Aydın Koyuncu kardeşler ve akrabaları Engin
koyuncu'nun olan üç firmadan oluşuyor. Üç firmanın muhasebesi
aynı, kasası aynı, ^(üçünün) ^(sini de) muhasebesi ~~da~~ aynı kişi tutuyor. ~~Her ikisini~~
~~ve üçü de~~ ~~çocuklara birbirlerine satıyorlar.~~ Yolsuzlukların, dönen
dolapların firmayı devrederek oynanan oyunların haddi, hesabı
^(işçiler) işçiler şimdiye kadar ses etmedi.
yok. Ama yılbaşı ikramiyesi dağıtılmasında Koyuncu soygunculara
^(işçilere) protesto çekildi. Şöyle oldu. Yılbaşı ikramiyesi olarak bozuk ve

defolu penyeler~~4~~ dağıtılınca işçiler biraraya gelip konuştular.
 " O kadar çalışıyoruz. En güzel kazakları biz yapıyoruz. Senede
 bir kazağı çok görüp bize defolu penyeleri veriyorlar". dediler.
 150 işçi penyeleri almayıp geri teslim etmeye karar verdi. Temsilci
 diye patronlara yağ yakıp geçinen Fikret Kaya'ya teslim ettiler.
 Patrona karşı huzursuzluk giderek büyüyor.

- İstanbul'dan Fahrettin Can'ın mektubunu dinlediniz d.d.
 Mektuplar da gösteriyor ki, işçi sınıfı son derece ağır çalışma
 koşullarında, ölesiye çalıştırılıyor. Ve dinleyicilerimizin ~~önce~~
~~leviyi~~ anlattıkları gibi, ~~kırsıllığında~~ karşılığında örneğin
 xy haftada ⁽⁵⁵⁻⁾ 64 saat çalışma karşılığında asgari ücretli işçiden
 (en güzel kazakları yapmalarına karşılık)
 biraz yüksek ücret, ya da ikramiye olarak defolu, bozuk penyelere
 layık görülüyorlar. Çünkü ülkede demokrasi yok. 12 Eylül'den bu
 yana işçi sınıfına en ağır saldırılar yöneltiliyor. Sendikaların

yapılan yasal değişikliklerle elleri kolları bağlanmış durumda. İşçilerin grev hakkı göstermelik hale getirildi. Patronlara diledikleri gibi işi ~~hı~~ ~~xxxx~~ atabilmenin koşulları hazırlandı. İş güvenliği kalmadı. Patronlar işçileri sürekli işten atma tehdidi ile istedikleri koşullarda çalıştırabiliyorlar.

İşte d.d. 22 Şubat'ta İzmir'de Türk'İş tarafından yapılacak olan Miting, işçi sınıfının demokrasi için, demokratik hak ve özgürlükleri için (sesini) ~~xxxxxxx~~ yükseltisinde büyük bir olanaktır. Bu olanağı iyi kullanmak gerek. Bu mitinge sendikalı, sendikasız, çalışan, işten atılmış, işsiz tüm işçiler bütün olanaklarını kullanarak İşçi sınıfı gücünü ortaya koymalıdır. Diktatörlüğe karşı başarı kazanmak, mitinge çok geniş emekçi yığınların katılmasıyla, birlik ve beraberliğini ortaya koymasıyla olanaklıdır. ~~İşçi~~ Dinleyicilerimiz tüm işçileri hazırlıklı olarak Türk'İş'in 22 Şubat İzmir mitingine katılmaya çağırmanın yollarını aramalıdır. ~~En~~ TKP, komünistleri

öteki solcu işçileri, SHP'li işçileri ve öteki muhalefet partile-
rini destekleyen işçileri ~~hazırlıklı~~ olarak İzmir mitingine ka-
tılmaya çağırıyor.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI